

برای «پرواز همای» واثری که با تمام وجودش
برای سرباز ایران ساخت و خواند

همای سعادت

میلاد جلیلزاده
خبرنگار گروه فرهنگ

وقتی انقلاب اسلامی را به یاد می آوریم، بیشتر از تصویر، این صدا است که از آن باقی مانده. سرودهای انقلابی آن دوران بستر بسیار مناسبی برای تحلیل هایی هستند که از فرم یک اثر، راه به زیر نهاد سازنده آن می برند و همین طور ترتیب موسیقی مخصوص به خودش را پدید آورد. موسیقی یک کشور همیشه فرصت خلق چنین قطعه هایی را پیدا نمی کند. این قطعات در شرایط خاص اجتماعی پدید می آیند و بازتاب دهنده روح یک دوران و احوال یک ملت هستند. بخشی از ماندگارترین موزیک های جهان در مصب چنین شرایطی پدید آمده اند و پس از ده ها یا حتی صدها سال، زنده و جذاب باقی مانده اند. مثلاً سرود ملی فرانسه همچنان همان سرودی است که در ایام انقلاب کبیر زمزمه می شد و سرود چریک هایی که برای مبارزه با فاشیسم در جنگ جهانی با همسران خود خدا حافظی می کردند، با ترجیع بند «بلاچاو» در روزگار ما هنوز زنده و محبوب است. چنین ریتم ها، ملودی ها و محتوایی در شرایط عادی نمی توانند خلق شوند. یک هنرمند باید در جوهان دوران قرار بگیرد تا چنین اثری از او بچوشد. تمام صفحات تاریخ به یک اندازه پرالتهاب نیستند و همه دوران ها چنین شور و بغض و آرمانی را در خود ندارند. از آخرین باری که جامعه ایران چنین فضایی را درک کرد، بیشتر از سه دهه می گذشت. جنگ و پس از آن رحلت بنیانگذار انقلاب.

اما شهادت حاج قاسم سلیمانی در سال ۹۸ دوباره چنین جوی در جامعه به وجود آورد. سردار سلیمانی بازمانده ای از نسل آرمانگرایان دهه شصت بود. او صورتی نمادین از یک دوران باشکوه و خالص و انسان ساز بود که آدم های عصر جدید گاهی دلتنگش می شدند. قاسم سلیمانی بوی باکری و همت و زین الدین و باقری را می داد. بوی مدرسه عشق و دوران طلایی زندگی و مرگ در راه هدف. در ابعاد این عصر معراج پولاد، حضور سلیمانی روزنه ای بود به این امید که آن عصر خالص و انسان ساز آن دوره فرصت برای تعالی یافتن و قهرمان شدن، هنوز تمام نشده است. سلیمانی وقتی روی قله مرزی ایران ایستاد و سایه اش وقتی از افق، روی دامنه میهن افتاد، قامت سرداران بزرگ ایرانی از ابتدا تا به حال را تداعی کرد و شهادت او اگرچه مرگی بود درخور و سزاوار چنین شخصیتی، به هر روی برای جامعه ایران بسیار تلخ آمد و حس از دست دادن یک فرصت، یک نماد یک حامی و یک رفیق را در جامعه ایجاد کرد. همین باز می تواند سرآغاز کار هنری باشد و کسانی را به جوشش های بدیع در شاخه های مختلف هنر وادارد. شعر و موسیقی دو حوزه مهم و شاخص در این خصوص هستند که بازتاب احساسات فردی و جمعی در آنها به شکل زیبا و ماندگاری رخ می دهد.

در آستانه سومین سالگرد شهادت سردار سلیمانی، آلبوم موسیقایی «سربازنامه» با صدای پرواز همای رونمایی شد. این اثر هنری برگرفته از منظومه بلند و حماسی است که افشین علا در رثای حاج قاسم سلیمانی سروده است. سربازنامه مرثیهای بر غم از دست دادن سردار ایرانی نیست و نغمات و ضرباهنگی که به استخدام دستگاه های موسیقی ایرانی درآمده اند، وجه حماسی این اثر را نشان می دهد. متن سربازنامه با وام گرفتن از جان مایه واقعه ای که روایت می کند، توانسته هم صنایع لفظی شعر حماسی را به کار گیرد و هم اینکه ارتباط های معنایی بین یک اثر و یک رخداد امروزی را حفظ کند. اما فارغ از اینکه تولید این اثر چه جایگاهی در متن جامعه هنری دارد از جهات دیگری هم اهمیت ویژه می یابد؛ اول اینکه از بند کلیشه ها و عادات مرسوم یادبود شهید قاسم سلیمانی بیرون جسته است. موسیقی به عنوان مهم ترین و اثرگذارترین قالب هنری جامعه امروز ایران این توانایی را دارد که با طیف های مختلف اجتماعی ارتباط برقرار کند. در فضای رسانه ای امروز ایران، محتوایی که در یک اثر موسیقی شکل می گیرد، با سرعت و امکان بیشتری در اختیار مخاطبان قرار خواهد گرفت. علاوه بر این، اجرای حماسه «سربازنامه» توسط خواننده صاحب سبکی همچون پرواز همای در فضای امروز ایران اهمیت دوچندانی می یابد. در شرایطی که جریان رسانه لندن به دنبال ایجاد دو قطبی در فضای هنری است و از قبل شکاف های اجتماعی به دنبال کسب منافع سیاسی هستند، هرگونه اقدام فرهنگی که موجب وحدت در فضای هنری ایران شود، ارزشمند و قابل تقدیر است.

۵ چارسو

۵ فروش ۱۵۲ میلیون بلیت در سینماهای فرانسه در سال ۲۰۲۲

سینماهای فرانسه با افزایش جدی فعالیت نسبت به سال قبل موفق شد تا ۱۵۲ میلیون تماشاگر را به سینماها بکشاند. این آمار اگرچه هنوز نزدیک به ۲۷ درصد کمتر از میانگین ۳ سال پیش از پاندمی (۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹) است، اما نزدیک به ۶۰ درصد بیشتر از سال ۲۰۲۱ است که ۱۳۸ روز از سال تعطیلی سینماهایش را متحمل شد. هر چند فرانسوی ها میزان فروش را از نظر مالی اعلام نکرده اند اما انتظار می رود میزان فروش هم بیش از یک میلیارد دلار بوده باشد.

گرچه بازار فیلم فرانسه خیلی بهتر از برخی بخش های دیگر به سمت بهبودی رفت اما بخشی از اوایل سال را برای واکسیناسیون از دست داد و از ۱۴ مارس بود که تمام محدودیت های کرونایی را برداشت. وضعیت در فاصله مارس تا جولای بهتر شد و موفقیت فیلم هایی چون «ناپ گان: مابوریک»، «دنیای ژوراسیک: قلمرو» و «مینین ها: ظهور گرو» به این امر کمک کرد. در عین حال طرح کاهش قیمت بلیت ها هم موثر افتاد و تنها در ماه جولای در رویداد سالانه جشن سینما ۲،۳ میلیون قطعه بلیت فروخته شد که با بالاترین سطح قبل از پاندمی برابری می کرد. اواخر سال هم «پلنگ سیاه» واکاندا برای همیشه،

و در انتها «آواتار: راه آب» موجب رونق سینماها شد. در فرانسه از فیلم جیمز کامرون بسیار استقبال شده و پس از چین، دومین کشوری است که بیشترین فروش فیلم در آنجا بوده و به زودی از مرز ۱۰۰ میلیون دلار عبور می کند. طبق گزارش ها پس از «آواتار» و «مابوریک»، دیگر فیلم های پر فروش سال در فرانسه «مینین ها»، «پلنگ سیاه» و «دنیای ژوراسیک» بوده اند. در همین حال بازار فیلم های داخلی هم گرم بوده و با فروش ۲،۶۲ میلیون قطعه بلیت تقریباً نزدیک به ۴۱ درصد بازار سینما را به خود اختصاص داده اند. از این رو سینماهای فرانسه با امید به سال ۲۰۲۳ چشم دوخته اند و ارائه متنوع ترین فیلم ها از سراسر جهان را یکی از نقاط قوت خود می دانند. یکی از مدیران سینمای فرانسه تاکید کرد سینماها سرمایه گذاری برای افزایش راحتی، کیفیت بهتر تصویر و صدا را از سر گرفته اند و در همین حال سرمایه گذاری برای حمایت از انتقال انرژی یکی از اولویت های سال جدید خواهد بود و ممکن است به اقتصاد شماری از سینماها در مقطعی از سال آسیب وارد کند.

امیرحسین سمیعی، معاون هنری سازمان فرهنگی هنری شهرداری در گفت وگو با «فرهنگستان»:

«سربازنامه» در کمتر از یک ماه به انتشار وسیع می رسد

از این جنس آثار موسیقایی کمتر در رزومه کاری «پرواز همای» دیده می شود. از این مدیر فرهنگی در مورد راینی ها و توجه این خواننده به مضمون این پروژه سوال کردیم و او پاسخ داد: «فرمت اصلی کار یک کار میهنی و حماسی است که البته کارهای حماسی و میهنی زیادی شنیده ایم که با آنسامبل های موسیقی ایرانی ساخته شده و زیبا است. کار روایتی به این شکل که برگرفته از قهرمان های کشور است که منظومه وار روایتی نقل شود و در یک آلبوم ارائه شود نداشته ایم. این اثر یک منظومه حماسی و ملی میهنی است که ایشان هم به خوبی از پس آهنگ سازی آن برآمد.»

سمیعی درباره جایگاه این اثر در بین دیگر کارهایی که تا به حال برای سردار سلیمانی ساخته شده است، گفت: «سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران در سال ۹۹ پوئم سمفونی «سرباز» را رونمایی کرد و سال ۱۴۰۰ توسط همان ارکستر سمفونیک صداوسیما که ضبط شده بود، در تالار وحدت اجرا شد. آن اثر یکی از کارهایی بود که در حوزه موسیقی ارکسترال لباس دیگری بر تن داشت و زبان ارائه آن متفاوت بود. این کار جای خالی آنسامبل سازهای ایرانی و ارکسترهای ایرانی را پر می کند. معتمد بعد از «سرباز» باید اثری در قد و قواره موسیقی ایران داشتیم که اکنون به این قاب رسیدیم.» او درباره تاثیر محبوبیت «پرواز همای» در استقبال از این اثر توضیح داد: «طبیعتا ایشان طرفداران زیادی دارد که صدای او را خیلی دوست دارند و این گونه ضرب موفقیت این اثر بیشتر خواهد شد.» این هنرمند درباره نشر این اثر عنوان می کند: «سعی می کنیم در طول یک ماه کار را به انتشار وسیع برسانیم.» او درباره برنامه های آینده شهرداری برای تولید آثار موسیقی بیان می کند: «یک سری مجموعه موسیقی داریم که به ترتیب منتشر خواهد شد و قطعاً پیش از انتشار رسانه ها را مطلع خواهیم کرد.»

منظومه «سربازنامه» با آرش کمانگیر است که می خواهد با پرتاب تیر مرز ایران را مشخص کند. در این کار سعی کردیم از موسیقی ملی کشورمان استفاده کنیم. این اثر از نظر آهنگ سازی و ارکستراسیون قاب موسیقی ایرانی کار خیلی شاخص و خوبی است.» این هنرمند درباره حضور «پرواز همای» در این اثر گفت: «به توجه به اینکه منظومه «سربازنامه» یک اثر روایت گونه است و با این علم که پرواز همای هنرمند برجسته ای در حوزه موسیقی روایت گر است از این هنرمند برای این کار بهره بردیم. پرواز همای هم تجربه اپرا داشته و هم کنسرت نمایش هایی در این شکل انجام داده است و برای همین تصمیم گرفتیم با ایشان مذاکره کنیم.»

سمیعی در پاسخ به این سوال که آیا گزینه های دیگر برای اجرای این اثر داشتید، گفت: «چون می خواستیم آنسامبل (همنوازی) اثر موسیقی، ایرانی باشد، انتخاب مان از بین آهنگسازانی که در حوزه موسیقی روایی کار کرده بودند، محدود شد. البته آهنگسازان خبره ای در زمینه موسیقی ارکسترال داریم ولی آنچه ما می خواستیم نبود. البته در حوزه موسیقی ایرانی آهنگ سازان دیگری هم بودند ولی شورای کارشناسی به «پرواز همای» رای داد.»

سمیعی درباره تاثیر صدای «پرواز همای» در این اثر عنوان کرد: «این اثر هنرمندی می خواست که همه موارد را به موازات هم پیش ببرد؛ یعنی آهنگ سازی، تنظیم و... را. صدای «پرواز همای» شاخصه خاصی دارد و آن منحصربه فرد بودن، شبیه کسی نبودن و دراماتیک بودن آن است؛ گرچه یکی از آفت های آواز ایرانی در سال های اخیر، شباهت های صدای خوانندگان است که موجب می شود خیلی از آنها زیر سایه هم قرار بگیرند. حال زمانی که با هنرمندی طرف هستیم که هم صدای روایت گری دارد، هم با موسیقی نمایشی آشنا است و هم آهنگساز و نوازنده است، قاعداً انتخاب مان او خواهد بود.»

فنانه یگانه

خبرنگار

یکی از نخستین قطعاتی که رثای شهید حاج قاسم سلیمانی تولید شده است؛ اثری از علیرضا افتخاری به آهنگ سازی غلامرضا چراغعلی و با شعر مولانا و البته دکلمه ای از خود سردار. افتخاری درباره ساخت این اثر گفته است: «الکن شده ام و از این اتفاق در حیرتم. شاید کار خدا باشد و قرعه ای است که به نام این مقام شامخ افتاده که تا پای جان برای مردم و اسلام ایستاد. بنده کمترین هم اگر صدایی دارم می خواهم دینم را ادا کنم. هرچند درونم به هم ریخته است اما کاری را خواندم تا بگویم من هم جزء خریداران یوسف (ع) هستم.»

ازجمله آثار مطرحی که برای حاج قاسم ساخته شده است، می توان به پوئم سمفونی «سرباز» با آهنگ سازی آرمان مهریان اشاره کرد. این اثر دارای شش مومنان است که هر کدام از آنها روایتی از زندگی قهرمان ملی، شهید قاسم سلیمانی و شهادی دفاع مقدس را روایت می کند: «سرباز»، «میهن»، «پیکار»، «پدر»، «الله اکبر» و «فتح».

در یادمان سومین سالگرد شهادت حاج قاسم سلیمانی، دوشنبه شب یکی از مهم ترین آثار موسیقی با عنوان «سربازنامه» و با صدای پرواز همای رونمایی شد. این آلبوم موسیقی به سفارش سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تولید شده است. با امیرحسین سمیعی، آهنگ ساز و معاون هنری سازمان فرهنگی هنری شهرداری درباره این اثر به گفت وگو نشستیم.

امیرحسین سمیعی درمورد جزئیات و ویژگی هایی موسیقایی این اثر گفت: «این اثر عمداً با ارکستر سازهای ایرانی ضبط شده است. علت این امر هم به محتوا و نگاه اثر که به چهره های اساطیری ایران پرداخته برمی گردد. آغاز

۵ ورود متهمان جنسی به مراسم سزار ممنوع شد

جوایز سزار، معتبرترین جوایز سینمایی فرانسه، اعلام کرده از ورود هر کسی که به اتهام آزار جنسی مورد بازجویی قرار گیرد به مراسم ماه آینده این جوایز جلوگیری می کند. به گزارش ایسنا به نقل از گاردین، پس از اینکه شخصی شد «سوفیان بناسیر» ستاره نوظهور سینمای فرانسه به دلیل دو اتهام تجاوز و خشونت تحت بازجویی پلیس قرار دارد، نگرانی ها از بروز اعتراضات در مراسم اعطای جوایز سالانه سزار موسوم به اسکار سینمای فرانسه در تاریخ ۲۵ فوریه وجود داشت و حالا برگزارکنندگان این جوایز تاکید کرده اند از ورود افراد متهم اخلاقی جلوگیری خواهند کرد.

«بناسر» ۲۵ ساله، که هر گونه تخلفی را انکار می کند، برای ایفای نقش در فیلم «برای همیشه جوان» درباره گروهی از دانش آموزان تئاتر در دهه ۱۹۸۰ به عنوان یکی از نامزدهای جوایز سزار شناخته می شد اما آکادمی فیلم فرانسه نام او را از بخش نامزدهای بهترین بازیگر نوظهور سال حذف کرد.

تصمیم جوایز سزار همچنین به دنبال اعتراضات در مراسم ۲۰۲۰ است که «رومن پولاتسکی» محکوم به تجاوز جنسی به یک کودک در دهه ۱۹۷۰، برنده بهترین کارگردانی شد، که این موضوع باعث بروز تغییرات بزرگ در آکادمی سزار شد. آکادمی سزار در بیانیه ای اعلام کرد که هر فردی که به دلیل خشونت، به ویژه با ماهیت جنسی یا جنسیت با احتمال محکومیت زندان مواجه شود، از مراسم آتی حذف خواهد شد.

در این بیانیه آمده است: «تصمیم گرفته شده افرادی که ممکن است توسط قوه قضائیه به دلیل اعمال خشونت آمیز مورد بازخواست قرار گرفته اند، برای احترام به قربانیان احتمالی در مراسم حضور نیابند.» «سوفیان بناسر» بازیگری بود که در پی مطرح شدن اتهامات اخلاقی در ماه نوامبر از فهرست نامزدهای جوایز سزار حذف شد در حالی که «والریا برونوئ» آکادمی فیلم «برای همیشه جوان» اتهامات علیه این بازیگر را محکوم کرد و آن را جریان اشتباه رسانه ای خواند. چهل و هشتمین دوره جوایز سزار در ۲۴ فوریه ۲۰۲۳ (۵ اسفند) برگزار می شود و جایزه افتخاری امسال به کارگردان آمریکایی «دیوید فینچر» اعطا می شود.

